17/05/2019

“Με τρεις εικόνες αγκαλιά, αφήσαμε τον Πόντο…”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Από τη Σινώπη του Πόντου έφτασε με το πλοίο του ξεριζωμού,«Εύξεινος», στον Πειραιά τον Αύγουστο του 1924.’Ηταν μόλις 2 ετών. Τον πατέρα της δεν τον γνώρισε. Τον «κατάπιαν» τα τάγματα εργασίας, τα «αμελέ ταμπουρού» για τους Τούρκους, τα «ολούμ ταμπουρού», τάγματα θανάτου, για τους Έλληνες. Άφησε πίσω τη μάνα της, έγκυο.

Είναι η «θεία Έλλη» ,στο βιβλίο του Πέτρου Αρταβάνη, «Σινώπη, με τη μάνα γύρα απ’το μαγκάλι». Την συναντήσαμε στην Πρέβεζα στην Κοκκινιά, τη γειτονιά των προσφύγων από τον Πόντο. Αν και στα βαθειά γεράματα, η κ. Έλλη Χαραλαμπίδη-Παπαροιδάμη, ανοίγει την πόρτα του σπιτιού της στο ΑΠΕ-ΜΠΕ και μας υποδέχεται.

Σεβασμός! Στον τοίχο της τραπεζαρίας, υπάρχουν οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες, που την συντροφεύουν. Είναι οι ευτυχισμένες μέρες των γονιών της. Η ίδια αγναντεύει από το παράθυρο στον κήπο, με ένα βιβλίο στο χέρι. Έφτασε στην Ελλάδα νήπιο, περίπου 2 ετών. Γεννήθηκε στη Σινώπη, το 1922 . Η κ. Έλλη, προσπαθεί να θυμηθεί όλα αυτά, που η μητέρα της και οι συγγενείς της, συζητούσαν για τον πονεμένο δρόμο της προσφυγιάς, τις μαρτυρίες τους, για τις

κακουχίες, τις βιαιότητες των Νεότουρκων σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου. . «Τη μητέρα μου την έλεγαν Χρυσώ .Τον πατέρα Θεόπιστο.... δεν τον γνώρισα ποτέ... ούτε εκείνος πήρε τη χαρά να με βάλει στην αγκαλιά του.... Η μητέρα ήταν έγκυος σε μένα, όταν δια της βίας τον έστειλαν στα καταναγκαστικά έργα... Μήνες αργότερα αρρώστησε βαριά στην εξορία... Κάποιοι πρόλαβαν να του πουν πως η γυναίκα του γέννησε, έγινε πατέρας... έκλεισε τα μάτια με χαρά...». Η ηλικιωμένη Πόντια συγκινείται.

Σταματά την κουβέντα για λίγο και συνεχίζει. Προσπαθεί να μας μεταφέρει παραστατικά τα βιώματα της. Στην Πρέβεζα , η κ. Έλλη θυμάται ένα μεγάλο σπίτι όπου φιλοξενήθηκαν πολλοί πρόσφυγες. Το είχε παραχωρήσει ο τότε Δήμαρχος της πόλης για τους ξεριζωμένους. Έμεινε εκεί 8 χρόνια. Ήταν 10 ετών όταν το κράτος τούς παραχώρησε ένα κομμάτι γης στην Κοκκινιά και έχτισαν δύο καμαρούλες. « Η μάνα μου δεν ήθελε να τουρκέψει. Μία γειτόνισσα Τουρκάλα, της έλεγε... "μην φεύγεις με το παιδί. Θα σας κρύψω..." Εκείνη όμως ,ακολούθησε τους συγγενείς της. Έθαψε τα χρυσαφικά της στον κήπο. Πήρε λίγα υπάρχοντα, τρεις εικόνες, ένα μποξά (μεταξωτή τσάντα), ασπροκέντητα ρούχα , εμένα στην αγκαλιά και φύγαμε...». Θυμάται τη μητέρα της πολλές φορές να αγναντεύει τη θάλασσα. Όμως, δεν ήταν εκείνη της Σινώπης, της πατρίδας που έχασαν, αλλά ποτέ δεν ξέχασαν. Στη Σινώπη η οικογένεια είχε μπακάλικο, μανάβικο και καφενείο μαζί. Ο πατέρας της σωστός επαγγελματίας και είχε καλές σχέσεις με τους Τούρκους. «Τον πατέρα μου, όπως έμαθα τον πήραν οι τσέτες, οι συμμορίτες, γιατί ήταν Έλληνας και Χριστιανός...», αφηγείται η κ. 'Ελλη που μεγάλωσε και γέρασε, με το όνειρο να γνωρίσει το πατρικό της σπίτι στη Σινώπη. Στη Σινώπη, τη Μητρόπολη του Πόντου όπως λέει, υπήρχαν ελληνικά σχολεία, ισάριθμα με τα τούρκικα. Η Χρυσώ η μητέρα της, ήταν μορφωμένη γυναίκα. Γνώριζε αρχαία ελληνικά και πολλά χρόνια αργότερα όταν η κ. Έλλη μεγάλωσε και παντρεύτηκε, διάβαζε τα παιδιά της για το σχολείο. Η κ. Έλλη, είναι ίσως από τους ελάχιστους εν ζωή πρόσφυγες που ξεριζώθηκαν από τη Σινώπη.

Όπως πληροφορεί το ΑΠΕ-ΜΠΕ ο συγγραφέας του βιβλίου , «Σινώπη, με τη μάνα γύρα απ’το μαγκάλι», Πέτρος Αρταβάνης, ανιψιός της κ. Έλλης, που έχει κάνει δικές του έρευνες για τη δύσκολη πορεία της οικογένειας του, το πατρικό σπίτι στη Σινώπη υπάρχει ακόμη και ζουν εκεί Τούρκοι. Η οικογένεια αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τον τόπο της, μετά τη συνθήκη της Λοζάννης. Πήρε τον δρόμο της προσφυγιάς, για να γλιτώσει από τη γενοκτονία που υπέστησαν από τους Νεότουρκους οι Έλληνες του Πόντου. Επιβιβάστηκε στο πλοίο «Εύξεινος», μαζί με εκατοντάδες άλλους εξουθενωμένους και άρρωστους. Στον Πειραιά όπου έφτασαν παρέμειναν σε λοιμοκαθαρτήριο στο Κερατσίνι για έναν μήνα. Στην Πρέβεζα έφτασαν ξημερώματα του Σωτήρος τον Αύγουστο του 1924.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ